မာတိကာ

ဦးဝင်းမောင်(တမ္ပဝတီ)၏အမှာစာ
မောင်ဆောင်း(မုံရွာ)၏ အမှာစာ
ဦးကျော်သိန်း (ဥက္ကဋ္ဌ) ၏ အမှာစာ
ဦးမောင်သန်း (အတွင်းရေးမှူး) ၏ အမှာစာ
ဦးဇရန်တိန်ယိန်း၏ ကျေးဇူးစကား
(၂၁)ရာစု ပန်းဆယ်မျိုးမှတ်တမ်း
စာရေးသူ၏ စကားအဖွင့်
(၁) ရာဇပလ္လင်တကဲ
(၂) ပုဂံသူ/ပုဂံသား
(၃) မနုသီဟ
(၄) အကယ်ဒမီရွှေစင်ရုပ်ပုံ
(၅) လောကနတ်ပုံ
(၆) ဆွမ်းအုပ်/ဆွမ်းအုပ်ပုံတောင်း
(၇) ကွမ်းတောင်ပုံများ
(၈) သက်တော်ရှည် မှူးမတ်များ ခေါင်းဆောင်း
(၉) အိမ်ရှေ့စံ သားတော်၊ သမီးတော် မကိုဋ်သရဖူ
(၁၀) နန်းဦးစွန်း မှစ်ပန်း
(၁၁) မှစ်အာ၊ ဘေးဆင်း စုံတက်ပန်း
(၁၂) ဒုရင်၊ (ခေါင့်ပြေပန်း)စိန်တောင်
(၁၃) ခေါင်းစီး၊ စိန်တောင်ပန်း
(၁၄) မှန်ကင်းတပ်/မှန်တိုင်
(၁၅) တော်ဝင်နန်းထိုက် ထိုင်ခုံတော်
(၁၆) ဆိုင်းဝိုင်း မင်းပေါက် - ပန်းပြား
(၁၇) ပဋ္ဌရုပ ရုပ်လုံး
(၁၈) နဂါးခြူး ပန်းနွယ်
(၁၉) တိုင်ခေါင်း၊ ပန်းနယား
(၂၀) ဟင်္သာ၊ တိုင်ကပ်ပန်း
(၂၁) တိုင်ဆင်းနဂါးပန်း
(၂၂) ကရဝိတ်ငှက်ခေါင်းပိုင်း
(၂၃) ခြင်္သေ့စုံရုပ် - မတ်ရပ်ပုံ
(၂၄) မာန်ခြင်္သေ့ရုပ်တု
(၂၅) ဥဒေါင်းအက ပန်းအလှ
(၂၆) ဟင်္သာ့ဗိုမ လှုပ ပန်းကနုတ်
(၂၇) ဝေါယာဉ်တော်
(၂၈) ထမ်းစင်တော်
(၂၉) ကိန္နရာပန်းတက်
(၃၀) ရွှေဇလား၊ ငွေဇလား
(၃၁) ရေတကောင်း၊ ကွမ်းအစ်၊ ကွမ်းတွေးခံ
(၃၂) ရွှေဓား၊ ငွေဓားများ
(၃၃) ဘီလူးခေါင်း
(၃၄) သိကြား၊ ဗြဟ္မာ ဥဒေါင်
(၃၅) သရဖူ၊ မကိုဋ်များ
(၃၆) စစ်သူကြီး၊ စစ်ကဲ၊ စစ်သုံးခေါင်းဆောင်း
(၃၇) နန်းသုံးတိုင်လုံးကြာခါးစည်းပန်း
(၃၈) သရက်ကင်း လှေကားပန်း
(၃၉) ကနုတ်ပန်း ထိုင်ခုံတော်
(၄၀) ကြေးခေါင်းလောင်း
(၄၁) ပုဂံမှစ် တိုင်ကပ်ပန်း
(၄၂) ပုဂံမှ မှစ်ဦးတကဲခေါင်းစီး
(၄၃) ကနုတ်ပန်း အလှဆင်
(၄၄) ကနုတ်ပန်းဘောင်
(၄၅) ကနုတ်ဘောင် ထိပ်ချုပ်ပန်း
(၄၆) ယိုးဒယားပန်း
(၄၇) ယိုးဒယားပန်း အဖျော့ရေး
(၄၈) ယိုးဒယားပန်း ရေးဆွဲနည်း
(၄၉) ဒိုင်းပိတ်(ချင်ပိတ်)ပန်း
(၅၀) ဒိုင်းပိတ်(ချင်ပိတ်)ပန်း အင်ကြင်း ကွင်းဆက်
(၅၁) ကန္တမာ အရိုးအရွက်ဖုံးပန်း
(၅၂) မုတ်ဆိတ်ပန်း
(၅၃) ငှက်မြတ်နား
(၅၄) ကနုတ် တံခါးဆံပန်း
(၅၅) လက်ရန်းအုံးပိတ်ဘောင်ခတ်ပန်း
(၅၆) ဂန္ဓမာရွက်ကပ်၊ ရွက်ကပ်ပန်း
(၅၇) ရဲနို၊ ရဲလှ ပန်းကြွကပ်ပန်း
(၅၈) ကနုတ်ဘောင်ခတ်ပန်း
(၅၉) ခေါင့်ဖြေပန်း
(၆၀) ရောင်ဖုံးပန်း
(၆၁) လက်ယှက်မှစ်ထိပ်ပန်း
(၆၂) မှစ်ထိပ်အုန်းလက်ပန်း
(၆၃) ခါးစည်းပန်း
(၆၄) ဂေါ့ပန်း
(၆၅) ယိုးဒယားဖောက်ပန်း
(၆၆) ကနုတ်လက်ယှက်ပန်း
(၆၇) ကနုတ်ခေါက်လိုက်ကာ
(၆၈) ကနုတ်၊ နောက်ခံ - နံကပ်ပန်း
(၆၉) မျက်နှာကျက်ခေါင့်ကပ်ပန်း
(၇၀) နောက်မှီပန်းဝိုင်း
(၇၁) မျက်နှာကျက်(၄)မှ စပ်ပန်း
(၇၂) ခန်းဆီးပန်း
(၇၃) ကနုတ်ခေါင့်ချုပ်ပန်း
(၇၄) မျက်နှာကျက်ပန်း
(၇၅) ကနုတ်မှန်ဘောင်
(၇၆) ချင်မိတ်အောက်နားဆွဲ
(၇၇) နံရံကပ်ပန်း
(၇၈) လက်ရန်းပွတ်ပန်း
(၇၉) ပန်းအလှဆင်ပန်း
(၈၀) ပန်းဆယ်မျိုးသုံးပန်း
(၈၁) လင်းနို့တောင်ပန်းဆွဲ
(၈၂) လင်းနို့တောင်ပန်းဆွဲ(၂)
(၈၃) လင်းနို့တောင်ပန်းဆွဲ(၃)
(၈၄) လင်းနို့တောင်ပန်းဆွဲ(၄)
(၈၅) ယိုးဒယားဟန် ကနုတ်ပန်း
(၈၆) ကနုတ်ပန်း
(၈၇) ခန်းဆီး လိုက်ကာပန်း
(၈၈) ကနုတ်ယိုးဒယားပန်း
(၈၉) သုံးပန်းလှပန်း
(၉၀) ခန်းကျူးရွှဲတန်းပန်း
(၉၁) ကနုတ် ခေါင့်ကပ်ပန်း
(၉၂) အင်ကြင်းသီးကွင်းဆက်ပန်း
(၉၃) ဒိုင်းပိတ်ကနုတ်ပန်း
(၉၄) ရင်ကာပန်း
(၉၅) အလှသုံးပန်း
(၉၆) ရောင်ဖုံးပန်း
(၉၇) ကနုတ်ပန်းမှစ်
(၉၈) ကနုတ်ပန်းမှစ်အာ
(၉၉) ကနုတ်ပန်းမှစ်အာ(၂)
(၁၀၀)တံခါးခေါင်းစီးပန်း

ဦးပေါက်ကြည်(မြန်မာမှုပန်းချီ)၏
ဆယ်မျိုးဆယ်လီ ပန်း ပန်းချီ
(၂၁)ရာစု ပန်းချီမှတ်တမ်းအတွက်...

ဦးဝင်းမောင်(တမ္ပဝတီ) ၏ အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံသည် နှစ်သန်း(၄၀)ဟုသောကမ္ဘာ့အစောဆုံး လူတူ "ပရိုင်းမိတ်" စတင်ရာနေရာဖြစ်သည့်အတွက် ကျောက်ခေတ် ၊ သံခေတ် ၊ ကြေးခေတ် နှင့် ရွှေခေတ် ဟုခေါ်ရမည်ဖြစ်သော ပျူခေတ်တို့ ရှေးဦးကာလက ထွန်းကားစတင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် ပုဂံခေတ် ၊ အင်းဝခေတ် ၊ ဟံသာဝတီခေတ် ၊ ညောင်ရမ်းခေတ် ၊ ကုန်းဘောင်ခေတ် ဟူ၍ ယဉ်ကျေးမှုအနုလက်ရာ မတူညီကြသော ခေတ်များအသီးသီး ဆက်လက်ထွန်းကားခဲ့ပြန်သေးသည်။

ဤသို့ ခေတ်ခွဲသည်မှာလည်း မှတ်ယူသင်ကြားမှု လွယ်ကူစေရန် အကြမ်းသဘောမျှသာ ခွဲခြားထားခြင်းဖြစ်သည် ။ နောက်ဆုံး ယဉ်ကျေးမှုခေတ် ဖြစ်သော ကုန်းဘောင်ခေတ်ကို ကြည့်လျှင်ပင် မင်းပေါင်း(၁၁)ဆက် စိုးစံခဲ့ကြရာဝယ် နန်းစိုက်သည့်မြို့တော်သည် -

ပထမ - ရွှေဘိုမြို့
ဒုတိယ - အင်းဝမြို့
တတိယ - အမရပူရမြို့
နောက်ဆုံး - ရတနာပုံ မန္တလေးမြို့ ဟူ၍ လေးနေရာပြောင်းခဲ့သည်။ ဤကား မင်းကိုမှုတည်၍ ခေတ်ပိုင်းခြင်းဖြစ်သည်။

အနုပညာလက်ရာများကို အခြေခံ၍ ခေတ်ပိုင်းမည်ဆိုသော် ကုန်းဘောင်ခေတ်ကိုပင် -

(က) ညောင်ရမ်းခေတ် ဟန်ပန်များမကင်းသော ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦး
(ခ) ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း(လန်းန)လက်ရာဟန်များပါသော အမရပူရခေတ်နှင့်
(ဂ) မြန်မာဟန်သက်သက်ဟု ပြောနိုင်သော ရတနာပုံခေတ်လက်ရာများဟူ၍ သီးခြားလေ့လာနိုင်ပေသေးသည်။

သမိုင်းစဉ်အရ ဆက်လက်၍ ထို့နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာတို့၏ နောက်ဆုံးဘုရင်ပါတော်မူပြီးသည့်နောက်
- အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီခေတ်
- လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့်ခေတ်
- ဆိုရှယ်လစ်ခေတ်
- ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးခေတ်ဟူ၍ ခေတ်အမျိုးမျိုးတို့ကိုဖြတ်ကျော်ခဲ့ရပြီး၊ ယနေ့မှ - ဒီမိုကရေစီခေတ်သို့ ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။

ဤသို့ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုခေတ်အမျိုးမျိုးကို ရှည်လျားစွာဖော်ပြနေရခြင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံသည် အာရှတိုက်တွင်သာမက ကမ္ဘာ့အဆင့်အထိပင် ယဉ်ကျေးမှုအဆင့်အတန်းမနိမ့်ကျခဲ့သော ထူးခြားသည့်နိုင်ငံငယ်လေးတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်ကို သိရှိစေလို၍ဖြစ်သည်။ ဤမျှအနုပညာသမိုင်းကြောင်းကောင်းခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံဝယ် ယဉ်ကျေးမှု အဆက်ဆက် ထွန်းကားခဲ့သော ပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ ပန်းတော့၊ ပန်းတမော့၊ ပန်းယွန်း စသောပန်းဆယ်မျိုးလက်ရာများသည် ""သိန်းသန်းကုဋေ"" မျှရှိခဲ့ကြမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ခေတ်အဆက်ဆက်မှ ပန်းဆယ်မျိုးအနုပညာလက်ရာများ မှတ်တမ်းဟူ၍ မည်သူမျှပြည့်စုံအောင် ရေးသားခဲ့ကြခြင်းမရှိသေးပေ။ အပြည့်အစုံသာရေးဆွဲမှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ပါက "ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးစာအုပ်ကြီး" ပင်ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာရှိပေသည်။

မှတ်မိသမျှခေတ်ပြိုင်မြန်မာမှုပန်းကနုတ်ပုံများနှင့် ထိုကနုတ်ပန်းနှင့်ဆက်နွယ်နေသော ကိန္နရီ၊ နဂါး၊ နယား၊ ခြင်္သေ့၊ ဟင်္သာ၊ ကရဝိတ်၊ ဥဒေါင်း စသည့် မြန်မာမှုဆိုင်ရာ ပန်းချီမှတ်တမ်းကို လွတ်လပ်ရေးရပြီးခါစအချိန်က အနုပညာ ပညာအုပ် "ဦးဘသာ" တဦးတည်းကသာရေးဆွဲမှတ်တမ်းတင်ပြီး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့နောက်ပိုင်း နှစ်ပေါင်း(၅၀)ကျော်ကာလမှ တကြိမ် "ဆရာကြီးဦးအေးမြင့်" က မြန်မာမှု ဒီဇိုင်းများကို ပုဂံ ၊ အင်းဝ ၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်များအား စုပေါင်း၍ အင်္ဂလိပ် မြန်မာ ဘာသာဖြင့် နောင်တကြိမ်ထုတ်ဝေဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ မြန်မာ့စာအုပ်လောကတွင် ရှားပါးသောပန်းဆယ်မျိုး ၊ ခေတ်ပြိုင်မှတ်တမ်း စာပေအမျိုးအစားကို မြန်မာမှုပန်းချီပညာရှင် ဦးပေါက်ကြည်က ရေးသားထုတ်ဝေလိုက်ခြင်းကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကြိုဆိုကြရမည်ဖြစ်သည်။ ဦးပေါက်ကြည်သည် သူ၏(၂၁) ရာစု ပန်းဆယ်မျိုးပန်းချီခေတ်ပြိုင်မှတ်တမ်းတွင် သူ၏အနုပညာသက်တမ်းတလျှောက် သူကိုယ်တိုင်ဦးဆောင်တည်ဆောက်ပြုလုပ်ခဲ့သော မြန်မာမှုလက်ရာလွှမ်းမိုးသည့် မှစ်ဦးများအဆောင်များတွင် ထုလုပ်တပ်ဆင်ပြီးသော(သို့)ဤခေတ်တွင် ထုလုပ်ရေးဆွဲလေ့ရှိကြသော -

(က)ဘာသာရေးဆိုင်ရာ - ပလ္လင်တံကဲများ
(ခ) ကနုတ်ပန်း နှင့် ဆက်နွယ်နေသော၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ မနုသီဟ၊ ပဋ္ဌရုပ၊ နဂါး၊ နယား၊ ဟင်္သာ၊ ကရဝိတ်၊ ခြင်္သေ့၊ ဥဒေါင်း စသော မြန်မာမှုအကောင်ရောင်များ
(ဂ) လှူသုံးပစ္စည်းဖြစ်သော ယွန်းအုပ်၊ ကွမ်းတောင်ပန်းတောင် စသည့်မင်းဝန်းတော်ပစ္စည်းများ
(ဃ) သင်္ဂာလီထိုင်ခုံ၊ ဝေါ၊ ပတ်ပိုင်းစသော ပရိဘောဂပစ္စည်းများ
(င) ပန်းတိမ်လက်ရာ၊ ငွေထည်ဇလားများ
(စ) ပေါင်း၊ မကိုက်၊ ဦးကပ်၊ စည်းပုံစသော ပုဂံခေတ်၊ အင်းဝခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ် အဆောင်များ
(ဆ) မှစ်ပန်း၊ ထောင့်ပန်း၊ စိန်ထောင်ပန်း၊ ဒုရင်ပန်းစသော ပြသာဒ်ဆိုင်ရာအမွှန်းပန်းများ
(ဇ) ဒါး၊ လှံ၊ လက်နက်အမျိုးမျိုးများ
(ဈ) တိုင်ဖုံးပန်း၊ တိုင်ကလပ်၊ ထောင့်ဖြေပန်း၊ လင်းနို့တောင်ပန်း၊ လက်ရုံးပန်း စသောဗိသုကာဆိုင်ရာ အမွှန်းအပြောက်ပန်းများဟူ၍ ကဏ္ဍအမျိုးမျိုးခွဲကာ သေသပ်တိကျ၍ "ချုချက် - အနိမ့်အမြင့်၊ အကွေး၊ တရှိုင့်" တို့ကို သိသာလွယ်သော ရေးပုံ၊ ဆွဲပုံ၊ ပုံ (၁၀၀)ဖြင့် စေတနာထားထုတ်ဝေလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဆရာကြီးဦးဘသာ ၊ ဦးအေးမြင့် တို့ကဲ့သို့ ခေတ်အဆက်ဆက်ကို ဦးစားမပေးဘဲ (၂၁) ရာစုခေတ်ပြိုင် ပန်းဆယ်မျိုးလက်ရာများကို ဦးစားပေး၍ ရေးသားထားသော "ဦးပေါက်ကြည်" ၏ ခေတ်ပြိုင် မှတ်တမ်းများပင်ဖြစ်ပါတော့သည်။

ဝင်းမောင် (တမ္ပဝတီ)
မြန်မာမှုဗိသုကာ
မန္တလေး
30/ AUGUST/ 2016